

La' lajkotyañ lakbä

JUÑ CHA'AÑ K'ELOL KÄÑTYAYAJ
COVID-19

CHIAPAS
GOBIERNO DEL ESTADO

Tsajiñ akãñtyayaj

Much'ol komkãñtyayaj

¡Kãleñ tyi awotyoty,
mi muk'äch akãñtyañ
abä, mi laktyemel
kãñtyañ lakbä!

#KäleñTyiOtyoty

#ChiapasTyiKpusik'al

**SECRETARÍA
DE SALUD**

GOBIERNO DE CHIAPAS

**SECRETARÍA
DE TURISMO**

GOBIERNO DE CHIAPAS

**SECRETARÍA
DE PROTECCIÓN CIVIL**

GOBIERNO DE CHIAPAS

**SECRETARÍA
PARA EL DESARROLLO
SUSTENTABLE DE LOS
PUEBLOS INDÍGENAS**

GOBIERNO DE CHIAPAS

www.coronavirus.chiapas.gob.mx

ABRIL 2020

SU'BUJ AK'AJTYIJAJ WÄ' TYI TSIKOLTY'AÑ
CHA'AÑ IKAJ K'AM-ÄJEL COVID-19

Tuxtla Gutiérrez	961 191 6202
San Cristóbal de Las Casas	967 164 5446
Comitán de Domínguez	963 632 1933
Villaflores	965 137 2146
Pichucalco	932 323 0191
Palenque	916 117 7457
Tapachula	962 255 9736
Tonalá	966 109 5835
Ocosingo	919 193 6467
Motozintla	962 144 9092

O CHA'LEÑ
TY'AÑ WÄ' TYI
TELÉFONO TYI
ORAJACH

 800 772 2020

911

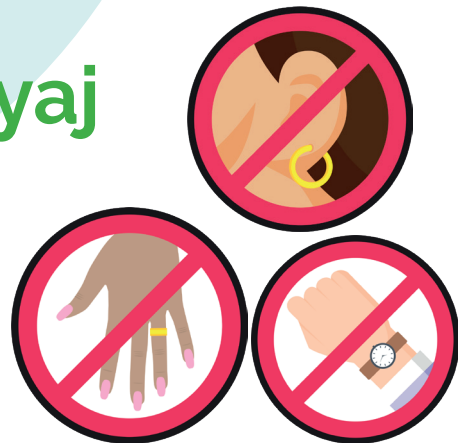
K'EL JUÑ CHA'AÑ LAKLUMANTYAK WÄ' TYI CHIAPAS

Tsajiñ akãñtyayaj

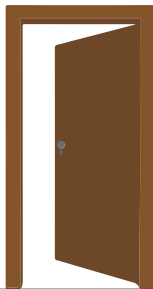
1. Tsajiñtyel Kãñtyayaj che' mi alok'el tyi awotyoty.

- ✓ Wãñ chajpañ chuki mi amel, mach kälãx yomik lok'ikety tyi jumpaty.
- ✓ K'ãñã añbã ik'ãb abujk yik'oty pãlbãyok awex, kãchãj ajol, mach yomik weñ ch'ãlbil mi alok'el yik'oty awuj, bojñil awejk'ach, yik'oty k'ãñã kãjchib ñi'ejãl.
- ✓ Yom ñajty mi awa'tyãl, cha'leñ kotyayaj tyi ñajty (Mach acha'leñ tyajbãmek'ol, tyajbã ts'uts'uyaj, tyajbã chuk k'ãb).
- ✓ Mach yomik akälãx k'ãñ k'olok'xãñib yik'oty wãñ ts'ãkãl yom atyoj cha'añ ma'ñik mi awãk'eñtyel isujtyib.
- ✓ Sujkuñ pokoj jiñi atya'k'iñ tyi ja' yik'oty alkohol

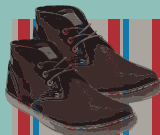

2. K'elol säk-esayaj tyi iyochi'b otyoty.

Ñaxañbä 1:

iMach komiklojoñ mi iyochel ili chämib tyi awotyoty!

K'añä juñwojts pisil chäk'bilbä tyi ja' yik'oty cloro cha'añ mi asujkuñ axañäbwarach.

Käyä abujk tyi iyajñib yik'oty lotyoy otsañ tyi bolsa naylu.

Jiñi muk'tyakbä ik'äjñel bajche' chim, ke'lobwuty, ch'oxik'ty'añ weñ

Ch'a'p'ejlel 2:

K'añä weñ säkbä awarach.

Yom mi aweñ pok ak'äb tyi ja' yik'oty xapom 40 a 60 ñumib segundos.

Yom oraj mi majlel ats'añsañ abä.

Melbilbä pokiñtyib:
1 Junläjm ja'
3 uxläjm alkohol

(tyi 25% ja' yik'oty
75% cha'añ
alkol.)

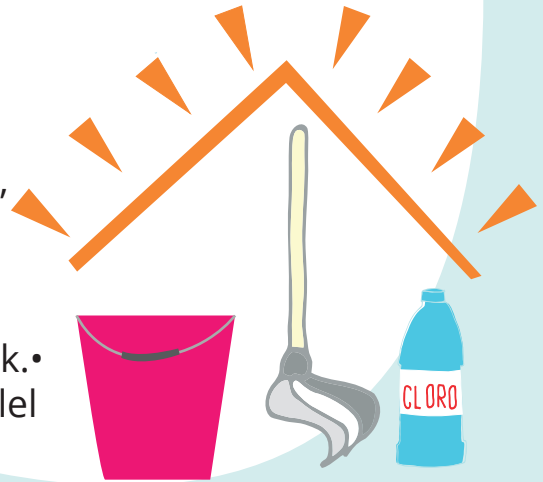
3. Mach yomik mi amajlel tyi k'iñijel, komol kãntyayaj, o yañtyakbä much'kiñtyel

Che' weñ oñ jiñi much'kiñtyel lakpi'älob tyi junsujm ajñi'bal mi imejlel ipuk ibä ili k'amäjel chämel tyi ipejtyelelob laklumal.

4 . Bajche' yom käntyäñtyel tyi otyoty

- ✓ Yom chäkä pojik k'äbäl tyi ja' yik'oty xapom. Mi che' yom k'ajtyiyaj k'äñä kajchib ñi'ejäl.
- ✓ Yom tyeñe weñ säkesäñtyik jiñi muk'bä ityäjlel tyi otyoty (ye'balilumil, we'tye', pañtye', buchlibtyak, ñup'oñtyib otyoty, yañtyakbä) yik'oty xä'bilbä 10 imaj cloro tyi 20 p'is litru ja'.
- ✓ Mach yomik komok'äjñel pisil, uch'ijibtyak, ch'ejem mi tsimajik.
- ✓ Chäkä poko-wu'ts'u abujk apislel yik'oty atsuts.

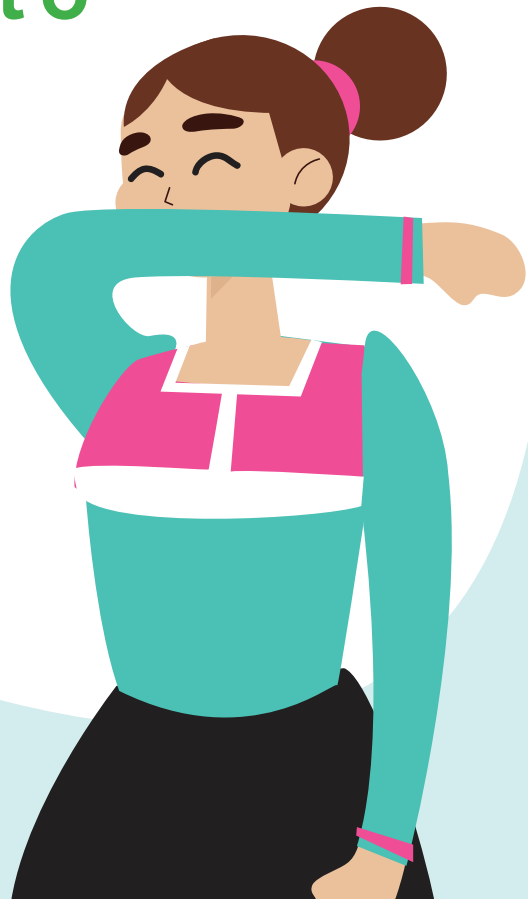

Mele utsbä
k'uxbiyaj,
la'lajkomol
jotyañ
lakbä.

5. Tsajiñ che' mi acha'leñ ojbal o ja'tsiñ

- ✓ Che' mi acha'leñ ojbal o ja'tsiñ mäkä yí'oty ixujk atonk'äb xujk'ub.
- ✓ Mach atyäl awuty, añi' mi awejik.
- ✓ Che' mi ak'añ juñbä isujkuñtyib säk-esayaj, yom mi awotsañ tyi imal junp'ej bolsa nayluj cha'añ mi ichojkel tyi iyajñib machbä weñix.

6. Tyempañtyel k'uxbilbä bälñäk'äl

Yom wa'chokoñtyik juñtyikil majki mi icha'leñ mäñoñel, jiñ yom weñ k'okbä.

- ✓ Mach ñajäyik a weñ säk-esañ apok tyi oñbä ja' yik'oty xapom yiñi ilojtyib amäñoñel, pixtyib, baki mi ilojtyel muk'bü ach'amajlel tyi awotyoty.
- ✓ Weñ poko bälñäk'äl wutytyaktye' otsañ tyi junp'ej pok' o chiki'b tyi ja' yik'oty cloro, yik'oty 15 p'is litru ja' yik'oty cha'p'e o uxp'ej imajkil cloro k'äläl mi iñumel 5 minutos.
- ✓ Cha' ñusañ tyi weñ säkbä ja'.

7. Che' añ majki mi icha' julel tyi awotyoty

- ✓ Mi añ majki akãñäbä mi icha' julel tyi paxyal e'tyel yom mi ityäts' ibä k'äläl mi iñumel chänlujunp'ej k'iñ.
- ✓ Mi añ amajchil añbä lok'embä majlel tyi yambä tyejklum, cha'leñ ty'añ yik'oty. Su'beñ mi mach weñ wersajik mi ityilel, su'beñ jiñtyo ik'el isujtyel tyilel tyi jaltyobä yambä k'iñ.

8. Mi woli ipäs ibä k'amijel

Mi tyi jatyety o yambä lakp'äl woli:

- ✓ K'ajk, k'ux bik', ojbäl, k'ux tyajñ, wokolix woli ajap ik' yik'oty yañtyakbä k'uxyaj.
- ✓ Su'buj ak'ajtyiyaj tyi tsikolpäy **800 772 2020**.
- ✓ O chajpañ itsajl ñijkäñtyel ty'añ cha'añ k'elol kãñtyañtyel weñlel k'ok'lel wä tyi ityejchib ili juñ..
- ✓ Tyäts'ä abä tyi ityojlelo'b tsa'bä atyajayob

9. Che' bajñel tyäts'äl añe-ty akãñtyañtyel mi imejlel ityaj ipäs ibä ilityaki:

Mi jatyety o yambä amajchil woli ipäs:

- ✓ Mich'ajel
- ✓ Letyoñel ch'aploñtyiklel
- ✓ Bak'eñ
- ✓ Bixlel
- ✓ Ma'ñik yochib wäyel
- ✓ Tyulbäk'eñ
- ✓ Ts'a'leyaj jats'

Cha'leñ ty'añ, su'buja wä' tyi numero:

 800
422 5256

KOTYÄÑTYEL
MUK'BÄ YU'BIÑ
JAJTS'EL.

10. Mi añ juntyikil k'ambä tyi ikaj Covid-19 tyi achumlib

- ✓ Bajñel tyäts'äl yom ajñik 21 k'iñ cha'añ chäkä k'elol.
- ✓ Tyäts'beñ pejtyelel muk'bä ik'añ tyi uch'el yik'oty isäk-esañ ibä; bajñel wuts'beñ ibujk ipislel.
- ✓ Pokoj weñ säk-esañ jiñi iyajñi'bal baki woli ikälel.
- ✓ Tyi iñusañtyel iwaj iweijib bälñäk'äl, k'añä kajchib ñi'ej yik'oty pixk'äb.

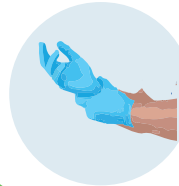
**Tyi ik' :
uxp'ej ora**

**Tyi acero
inoxidable;
uxp'ej k'iñ**

**Tyi aluminio
yik'oty latex:
waxäkp'ej ora**

**Tyi tye':
chämp'ej k'iñ**

**Tyi kájchib ñi'ej:
wukp'ej k'iñ**

**Yajp'ej k'iñ mi
iläty ikälel
ityoy jiñi
Covid-19**

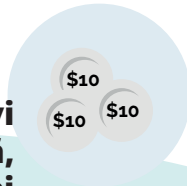
**Joch'tyakbä
ajñib (joläl,
tsuktyi', juñ
yik'oty pisil):
Ma'ñik
mi ijäl-añ**

**Tyi plástico:
bolonp'ej k'iñ**

**Seltyak'iñ: tyi
cobre ch'ämp'ej k'iñ,
tyi acero waxäkp'ej
icha'k'al k'iñ**

**Ye'bayok warach:
jo'p'ej k'iñ**

Mi ikajel
laklok'el tyi ili
kolem wokol

Mach amel
apusik'al

11. Bajche' yom k'äjñik käjchib ñi'ejäl

1. Weñ yom mi apok ak'äb che' mi ikajel atyech akäch.

2. Weñ tsajiñ k'ele bakibä ityojel ilajm, its'isiñtyib ty'uñulbä tyi imal yujil majlel eñtyäl käjchib ñi'ej.

3. Xoty ak'äj tyi achikiñ isäjts'ib yik'oty pixi añi' yik'oty awej. Känñtyañ ke ma'ñik mi ityäl jiñi ak'äb imal ilajm käjchib ñi'ejäl.

4. Che' kachbil acha'añ mach yomik mi ityäjlel, ixku mi yomäch atyäl ñaxañ poko ak'äb.

5. Añkese k'äkbil acha'añ käjchi'b ñi'ejäl, cha'leñ ojbal yik'oty ja'tsiñ tyi imal ixujk atoñk'äb xujk'ub.

6. Chuku alok'sañ atyik tyi isäjts'ib che'jiñi cha' weñ poko ak'äb.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

12. Jala yom jk'extyañ jiñi kájchib ñ'ejäl.

- ✓ Mi tsa' yäch'esa ibä.
- ✓ Mi tsa' awäk'ä tyi abik', tyi ajol o mi tsa' atyo'ol chiplok'saj.
Mi tsijlemix o tsa'ix ichäxroñ tsijli.
- ✓ Che' mi iyujtyel ak'el juntyikil
- ✓ xk'am-äjel.
- ✓ Choko otsañ tyi junp'ej bolsa naylu, weñ suty' kächäj, ichokoj ya' tyi iyajñib chokbilixbä.

Ichajpäñtyel Komol k'elol kãñtyayaj tyi laklumal

Tyi lakchumlib yik'oty tyi laklumal
mi imejlel laktaj lakñusañ koleml
lekoj wokołtyak.

**Yom wãñ lotybilix acha'añ
chuki mi ach'ãmajlel**

Yik'oty ja'el

kãjchib
ñi'ej

alkol tyi
ja'tyãyãk'

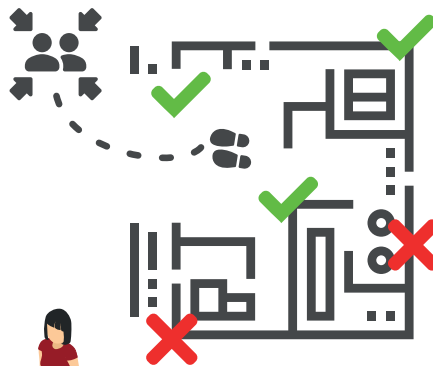
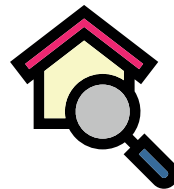

pixk'ãb
latex bã
o nitrilo

Tyaja ak'el yik'oty ju'sañ ityajol

Tyi imal achumlib otyoty yik'oty tyi jumpaty otyoty.

- ➔ Mele its'ijbujel jiñi awotyoty yik'oty säpäj baki jaxäl ityajol k'am-äjel
- ➔ Melbeñ orajbä baki mi alok'el
- ➔ Ñopo amel muk'bä imejlel tyi ujtyel

Käybeñ ye'tyel tyi jujuñtyiklel amajchilob. K'ajätyesañ yom awäk' ñajtybä ajñel yik'oty tsajiñtyel kãntyayaj tyi ityojlel COVID-19.

Yom laktyemel k'el lajk'ok'lel

mi añ chuki woli tyi ujtyel

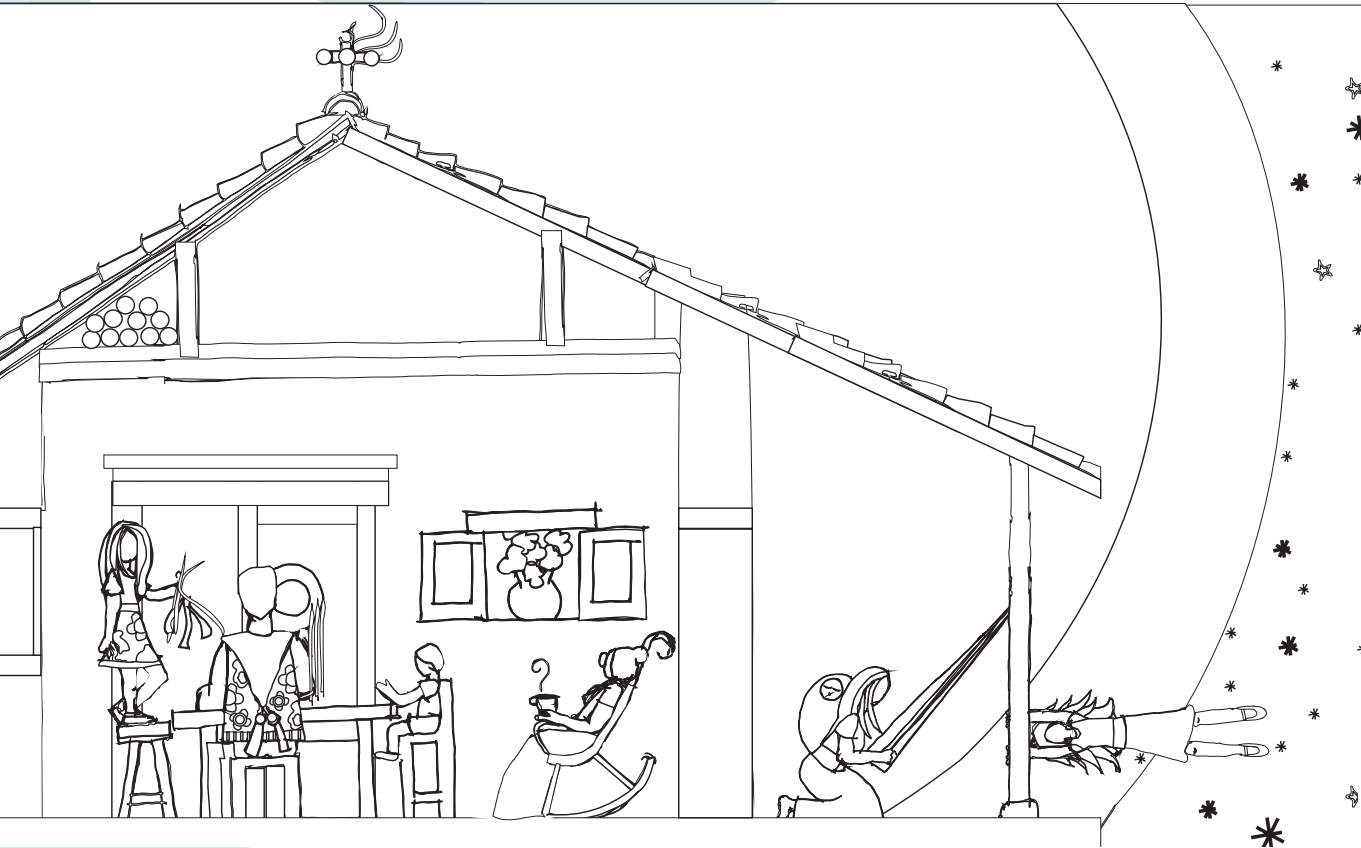
- ➔ Säklañ junp'ej weñbä ajñi'bal baki mi ikälel iyajñelob amajchilob
- ➔ Yom weñ säk-esä'bil acha'añ yik'oty weñ pokbil
- ➔ Melej juntsajl ityajtyäl awe'tyel cha'añ isujkuñtyel tyi ixo'tyäk'lel awotyoty

K'axyom:

Yom wa'chokoñtyik juntyikil majki mi ik'el ikäñtyañ tyi ipejtyelel lakpi'älob tyi achumlib.

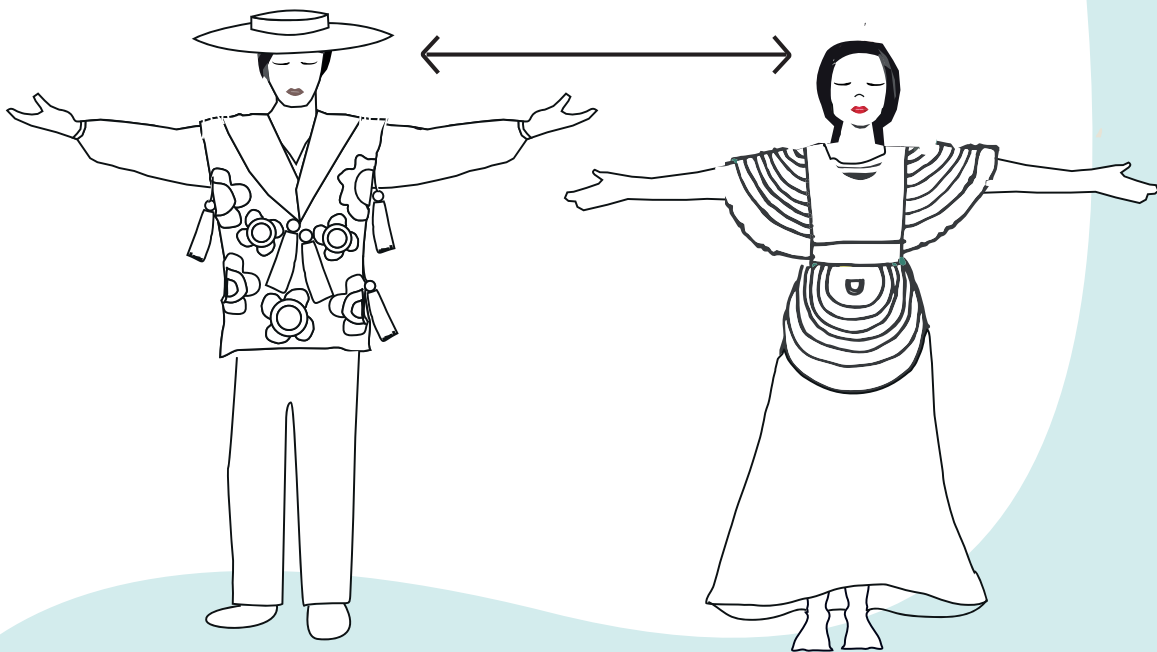

Boňoj juk'u yik'oty

Käñtyañ abä

Tsajiñ akäñtyayaj

Boñoj juk'u yik'oty

Käñtyañ abä

Tsajin
akãntyayaj

Yom ñajty mi lakajñel cha'añ
ma'ñik mi ityoyoñla k'am-äjel

Yom ñajty mi lakajñel cha'añ
ma'ñik mi ityoyoñla k'am-äjel

Yom ñajty mi lakajñel cha'añ
ma'ñik mi ityoyoñla k'am-äjel

Yom ñajty mi lakajñel cha'añ
ma'ñik mi ityoyoñla k'am-äjel

Yom ñajty mi lakajñel cha'añ
ma'ñik mi ityoyoñla k'am-äjel

Yom ñajty mi lakajñel cha'añ
ma'ñik mi ityoyoñla k'am-äjel

Yom ñajty mi lakajñel cha'añ
ma'ñik mi ityoyoñla k'am-äjel

